

Slik er 18-19-åringers helse i Oslo

Resultater fra ungdomsundersøkelsen 2004

Slik ble undersøkelsen gjennomført:

Helseundersøkelsen ble gjennomført blant 18- og 19-åringer i Oslo våren 2004 i regi av Folkehelseinstituttet og Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo.

Undersøkelsen har delvis vært foretatt ved videregående skoler, delvis per post. Samtlige elever i tredje klasse ved alle videregående skoler i Oslo ble invitert til å delta i undersøkelsen i en skoletime. I tillegg ble de av elevene som deltok i en helseundersøkelse våren 2001, da de gikk i 10. klasse (Ung-HUBRO), men som ikke stod på klasselister ved videregående skoler (Vk 2) i 2004, invitert til å delta per post. Kun de elevene som i 2001 samtykket i å bli kontaktet på nytt, ble invitert til denne postale undersøkelsen.

De inviterte ble bedt om å svare på et fire siders spørreskjema. I tillegg ble de bedt om å sende inn en børsteprøve med celler fra kinnslimhinnen til senere DNA-analyser.

I alt deltok 1 672 gutter og 2 103 jenter, henholdsvis 73 og 86 prosent av de inviterte.

Samtidig med undersøkelsen i Oslo, ble en tilsvarende undersøkelse gjennomført i Hedmark.

Resultater:

- **Vurdering av egen helse:** De aller fleste – 91 % av guttene og 85 prosent av jentene – vurderer egen helse som god eller svært god.
- **Astma, allergi:** 13 prosent av guttene og 16 prosent av jentene rapporterer at de har, eller har hatt astma. Hhv 36 og 40 prosent rapporterer høysnue.
- **Psykiske plager:** Det er en betydelig forskjell mellom guttene og jentene når det gjelder psykiske plager, 13 prosent av jentene har søkt hjelp for slike plager mot bare fire prosent av guttene. Spørreskjemaet HSCL10 (symptomer på psykiske plager) er inkludert i undersøkelsen, og indikerer at så mange som 35 prosent av jentene og 14 prosent av guttene rapporterer symptomer på psykiske plager av en eller annen art. Tabellen viser gjennomsnittlig skåre for personer som har svart på seks eller flere delspørsmål i HSCL 10 (10 spørsmål om psykisk helse). For voksne er en gjennomsnittlig verdi på 1,85 eller høyere uttrykk for at personen har psykiske plager. Det er usikkert hvor grensen går for ungdom. I begge fylker og for begge kjønn er skåren under 1,85.
- Henholdsvis syv prosent av guttene og fem prosent av jentene oppga å ha eller ha hatt **dysleksi**.
- **Smerter:** Gjennomgående rapporterer langt flere jenter enn gutter å være plaget av smerter. For smerter i armer/ben/knær var det minst forskjell, med 23 prosent for guttene mot 34 prosent for jentene, og hhv. 30 og 46 prosent for smerter i rygg. Ellers ligger forekomsten hos jenter nær det doble av guttene.
- **Helsetjenester:** Jenter oppgir gjennomgående noe mer bruk av helsetjenester enn gutter. Allmennpraktiker er det mest brukte helsetilbudet, som 62 prosent av guttene og 76 prosent av jentene har benyttet seg av siste 12 mnd.
- **Røyking:** Det er relativt liten forskjell mellom kjønnene for røyking. Andelen "av og til røykere" er like høy som andelen "daglig røykere" (18-21prosent). Snus/skrå eller liknende skiller seg imidlertid ut som et guttefenomen, en tredjedel bruker dette daglig eller av og til. Kun seks prosent av jentene bruker dette av og til, og ingen daglig.
- **Alkohol:** 45 prosent av guttene og 35 prosent av jentene oppgir å ha drukket alkohol én gang i uken eller mer det siste året. 80 og 75 prosent oppga å noen gang ha vært beruset.
- **Vekt og KMI:** Gjennomsnittlig KMI er 23 for gutter og 21 for jenter, men 33 prosent av guttene og hele 75 prosent av jentene har følt seg tykke det siste året. Om lag 12 prosent hadde KMI

over 25 kg/m², som er i området for overvekt og fedme.

- **Annet:** 4 prosent av guttene oppgir å ha blitt utsatt for vold fra annen ungdom det siste året, mot 1 prosent av jentene.
- 64 prosent av guttene og 65 prosent av jentene oppgir å ha hatt samleie.

Helseundersøkelsen i Oslo 2004

Ungdom 18-19 år

	Gutter	Jenter
Totalt antall/deltakelse		
Antall invitert	2294	2450
Antall deltatt	1 672	2 103
Antall deltatt av inviterte (%)	73	86
Generell helse (%)		
Helsa er god/svært god	91	85
Sykdommer og plager		
Astma, %	13	16
Høysnue, %	36	40
Psykiske plager som det er søkt hjelp for siste 12 mnd., %	4	13
Symptomer på psykiske plager siste uken *, %	14	35
Gjennomsnittlig skåre for psykiske plager	1,39	1,76
Dysleksi, %	7	5
Diabetes, %	1	1
Plaget av smerter flere ganger siste 12 mnd. (%)		
Plaget av smerter generelt	64	87
Hodepine	40	68
Nakke/skuldre	26	53
Armer/ben/knær	23	34
Mage	15	48
Rygg	30	46
Bruk av helsetjenester siste 12 mnd. (%)		
Brukt skolehelsetjenesten 1-3 ganger	7	17
Brukt skolehelsetjenesten 4 ganger eller mer	1	3
Ikke brukt skolehelsetjenesten	92	80
Brukt helsestasjon for ungdom 1-3 ganger	8	31
Brukt helsestasjon for ungdom 4 ganger eller mer	1	6
Ikke brukt helsestasjon for ungdom	91	63
Brukt allmennpraktiserende lege 1-3 ganger	52	55
Brukt allmennpraktiserende lege 4 ganger eller mer	10	21
Ikke brukt allmennpraktiserende lege	39	24
Brukt psykolog/psykiater 1-3 ganger	2	4
Brukt psykolog/psykiater 4 ganger eller mer	2	5
Ikke brukt psykolog/psykiater	96	90

Livsstil og helsevaner (%)		
Røyker daglig	18	21
Røyker av og til	19	19
Bruker snus, skrå e.l. daglig	12	0
Bruker snus, skrå e.l. av og til	21	6
Livsstil og helsevaner (%) forts.		
Har ikke drukket alkohol siste året	13	17
Har dukket alkohol 1 gang pr. uke eller oftere det siste året **	45	35
Har (noen gang) vært beruset 1 gang eller mer **	80	75
Driver idrett/mosjon og blir andpusten/svett 1-2 ganger pr. uke	32	48
Driver idrett/mosjon og blir andpusten/svett 3 ganger eller mer pr. uke	55	33
Driver med konkurranseidrett (individuelt/på lag)	31	14
Fysisk inaktive, idrett/mosjon (utenom studietid/arbeidstid) 0 ganger og/eller 0 timer pr. uke	13	20
Andel som bruker mer enn 5 timer pr. dag foran TV, video; PC (utenom skole/arbeidstid)	21	14
Spiser frukt/bær 1 gang eller mer pr. dag	22	33
Driker cola/brus med sukker og/eller cola/brus light 4 glass eller mer pr. dag	10	4
Høyde og vekt (gjennomsnitt)		
Høyde (cm)	181	167
Vekt (kg)	74	60
Kroppsmasseindeks (KMI), kg/m ² vekt(kg) / høyde(m ²)	22,6	21,4
Andel med overvekt (KMI 25,0-29,9 kg/m ²)	13	8
Andel med fedme (KMI 30,0 kg/m ² og høyere)	2	2
Har i løpet av siste 6 mnd. oppfattet seg som for tykk (%)	33	75
Spesielle påkjenninger (%)		
Har selv blitt mobbet etter 10. klasse	6	6
Har selv blitt mobbet siste 12 mnd.	1	2
Har selv vært utsatt for vold fra ungdom etter 10. klasse	14	4
Har selv vært utsatt for vold fra ungdom siste 12 mnd.	4	1
Har selv vært utsatt for vold fra voksne etter 10. klasse	4	4
Har selv vært utsatt for vold fra voksne siste 12 mnd.	1	1
Seksuell atferd (%)		
Har hatt samleie med én eller flere partnere	64	65

* Se definisjon:

http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5669&MainLeft_5669=5544:50178::0:5667:1::0:0

** Tallet er regnet i prosent av alle deltakere (både alkoholbrukere og ikke alkoholbrukere)

